ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 ղրշ. վեցամսեայ 30 ղրշ. եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 ղրշ. Վեցամսեայ 40 ղրշ.— ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար,, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.,:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՋԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

”زاغيك“ ارمنيجه يومى وسياسى غزته در

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կալաթա, Գուրշունլու խան, թիւ 7
ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է հակիրճ գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 178 | 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ

(ԱՌԱՋԻՆ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Ստոյգ է թէ մեր ժողովրդեան մէջ գիրք ու լրագիր կարդացողներու դասակարգ մը ունինք որ գէշ աղէկ կ'ապրեցնէ մեր առօրեայ ու պարբերական հրատարակութիւնները։ Վերլուծութիւնն ընելէ առաջ սակայն այդ ընթերցող դասակարգին, աւելորդ չըլլար քննել անգամ մը թէ մեր հասարակութեան ամբողջութեան բաղդատմամբ ի՛նչ համեմատութիւն կը ներկայացնէ ան։

Նախ ըսենք թէ մեր խօսքը Թրքահայերուս վրայ է, ուստի գտնելու համար մեր մէջ գիրք ու լրագիր կարդացողներու հաւանական թիւը, պէտք կ'ըլլայ հաշուել թէ այսօրուան հրապարակի վրայ երեւցող օրաթերթերն ու պարբերագրերը քանիկան օրինակ կը տպուին։ Ըստ իս ատոնց բոլորին համագումարը 7000ը չ'անցնիր. ուրեմն պիտի ըսէինք թէ 7000 հոգի լրագիր կը կարդայ մեր մէջ . . . — այդքան ալ ո՛չ, դժբաղդաբար, որովհետեւ շատ անգամ միեւնոյն մարդը քանի մը թերթ միանգամայն կ'առնէ, որով այդ թիւը ըստ իս պէտք է զեղչել գոնէ 6000ի, որուն վրայ եթէ աւելցնենք մուրացիկ ընթերցողներու (օթլաքճի) անորոշ թիւը, բաւական մօտաւոր թիւը գտած կ'ըլլանք մեր ընթերցող հասարակութեան։ Անշուշտ գիրք կարդացողներ ալ ունինք, հին ու նոր գրքեր եւ հրատարակութիւններ, բայց գիրք կարդացող մը գրեթէ անկարելի է որ լրագիր ալ չկարդայ. ուրեմն գիրք կարդացողներու թիւն ալ միեւնոյն ատեն հաշուած կ'ըլլանք թերթ կարդացողներու թիւը գտնելով։ Այս հաշւոյն վրայ հարկ եղած համեմատութիւնն ընելով, ուղղակի կրնայ գտնել թէ մեր մէջ քանի՞ հոգիէն մէկ հոգի կը կարդայ։

Այս հաշիւն ու համեմատութիւնը յուսահատական գտնելք թէ մխիթարական, ատ կ'ապացուցանէ թէ ընթերցողներու անհագին թիւ մը կայ վերջապէս որ ի՛նչ համեմատութեամբ ալ ըլլայ՝ բան մը կ'արժէ. բայց խնդիրն այն է թէ ընթերցողներու այդ թիւը՝ իբրեւ մտաւորական զարգացման հետամուտ ամբողջութիւն ի՛նչ ստոյգ արժէք ունի։ Այս պարագան ճշդելու համար հարկ է վերլուծութիւնն ընել ընթերցողներու այդ խմբին, երեւան բերելու համար թէ ի՛նչ տարրերէ կը բաղկանայ ան։

* * *

Մեր ընթերցողները կրնանք քանի մը դասակարգի բաժնել. 1. Քաղաքական լուր կարդացողները, 2. Վէպ կարդացողները, 3. Բանաստեղծութիւն եւ գրական հատուածներ փնտռողները, 4. Ամէն բան կարդացողները, 5. Մասնագիտական ընթերցումներու հետամուտները։

Ասոնց մէջէն առաջին դասակարգի վերաբերողներուն համար կրնանք ըսել թէ մեր ընթերցող հասարակութեան էն ստուարաթիւ եւ համեմատաբար նուազ զարգացած մասը կը կազմեն, որոնց ընթերցող դառնալուն գլխաւոր շարժառիթն է քաղաքական լուրերուն առթած անտեղի հետաքրքրութիւնը ու շատ անգամ ալ օրուան քաղաքական խնդիրներուն վրայ կարծիք յայտնել կարենալու ապուշ անափառութիւնը որ միամիտներու առջեւ ինքզինքնին խնդէտ ցոյց տալու ա՛յնքան դիւրին միջոցը կը հայթայթէ իրենց։

Երկրորդ դասակարգին դալով՝ աս ալ թերեւս քաղաքական լուր կարդացողներու չափ ստուարաթիւ է մեր մէջ եւ ի բաց առեալ պզտիկ զարգացած մաս մը որ լաւագոյնները կարդալու ընտրողութիւնը ունի, մեծամասնութիւնը կը կազմեն թերթօն կարդացողները որոնց ալ ընթերցասիրութեան գլխաւոր շարժառիթն է անիմաստ հետաքրքրութիւն մը որ ամենէն անմարսելի, անհամ գրուածքներն ալ իբրեւ վիպագրական հրաշալի համադամներ լափելու պատրաստ կեցեր է։

Երրորդ դասակարգին մէջ են գլխաւորաբար բոլոր դպրոցականները եւ դպրոցէն նոր ելլողները, ու նաեւ բոլոր բանաստեղծի ու գրողի հովեր առնողները որոնք գրչի էն յոռի ցափոտուքներն ալ իբրեւ բանաստեղծութիւն կը կլլեն կը լափեն եւ իրենք ալ իրենց կարգին կոյտերով ոտանաւորներ կը փսխեն։ Ի հարկէ այս դասակարգին մէջ ալ կայ բանաստեղծութիւնը մասնաւորապէս սիրող զարգացած ընթերցողներու պզտիկ մաս մը։

Չորրորդ դասակարգը կը կազմեն բոլոր անոնք՝ որ թէեւ ինքնազարգացման հետամուտ եւ ընթերցման փափաքող են, բայց սորված չեն ընտրութեամբ ու մեթոտաւոր ընթերցումներ ընել, այլ ինչ որ ձեռք անցնի՝ ան կը կարդան, ըլլա՛յ վէպ կամ բանաստեղծութիւն, քաղաքական, գրական կամ գիտական եւայլն, ի բաց առեալ զարգացած ու գրականութենէ ճշմարտապէս հասկցող պզտիկ մաս մը որ բազմակողմանի ինքնազարգացման մը համար ընտրելով գիտէ կարդալ գրականութեան եւ գիտութեան այլ եւ այլ ճիւղերուն վերաբերեալ լաւ գործերն ու գրուածները։

Հինգերորդ դասակարգը ա՛յնպիսիներն են որոնք իրենց նախասիրած կամ հետեւած այս կամ այն ճիւղին վերաբերեալ գրուածքներն ու գրքերը միայն կը փնտռեն ու կը կարդան, եւ ասոնք մեր էն մեթոտիք ընթերցողներն են եւ էն պզտիկ մասը կը կազմեն ընթերցող հասարակութեան բայց նաեւ էն զարգացած ու արժէքաւոր մասը։

Այս հինգ դասակարգէն դուրս կայ սակայն ընթերցողներու պզտիկ դասակարգ մըն ալ որ հայերէն գիրք կամ լրագիր չի կարդար, այլ միայն օտար լեզուներ։ Ասոնք այն դասակարգը կը կազմեն որոնց համար հայ գրականութիւն գոյութիւն չունի եւ հայերէնի մէջ կարդալու արժանի գիրք կամ թերթ իբրեւ թէ բնաւ չկայ։ Մեր գրականութիւնն իրաւ է որ չի կրնար բաղդատուիլ եւրոպական հսկայ ու անեզր գրականութիւններուն հետ, բայց ի՛նչ որ ալ ըլլայ, չա՛տ անիրաւ դատողութիւն մը պիտի ըլլար մեր գրականութեան համար, իր ամբողջութեամբը դատելով — Ռուսահայոցը եւ ուրիշներունն ալ միասին — ա՛յսքան յոռետես վճիռ մը. թո՛ղ որ այդպիսիներէ շատերուն եւրոպական լեզուներով կատարած ընթերցումներն ալ լուրջ հանգամանքէ մը զուրկ են շատ անգամ։

Ընթերցողներու այս չափազանց նոր, դարավերջիկ դասակարգին դիմաց պէտք չէ մոռնալ ընթերցողներու դարասկզբիկ — եթէ այս բառս անհեթեթ չէք գտներ — դասակարգը, — հին օրերէն մնացած՝ Երազահան եւ Էֆիմերտէ, Ժողովածու եւ Աղուէսագիրք կամ Նարեկ ու Վեցհազարեակ կարդացողները որոնցմէն ալ դեռ բաւական թուով նմոյշներ ունինք, գէթ գաւառներու մէջ։ Բայց այս դասակարգը ա՛լ գոյութեան իրաւունք ունենալէ դադրած է մեր մէջ, ինչպէս նաեւ իր սիրական գրքերը, որոնք սակայն երկար դարեր մեր նախնեաց իմացական միակ սնունդին ու մտքի ժամանցին են ծառայած . . . . . ։

Մեր այս վերի դասակարգութիւնը կարծեմ սա եզրակացութեան կ'առաջնորդէ մեզ թէ իբրեւ մտաւորական զարգացման հետամուտ ամբողջութիւն՝ մեծ բան մը չեն արժեր մեր ընթերցողները, գէթ մեծ մասամբ, որոնց ընթերցասիրութեան ազդակը ինքնազարգացման տենչին մէջ չէ որ պէտք է փնտռել։ Բայց խնդիրն ուրիշ տեսակէտէ մը դիտելով կ'արժէ քննել թէ ինչ որ գլխաւորաբար կը կարդան անոնք, ընթերցողներու այդ մեծագոյն մասը, կրնա՞յ ծառայել մտաւորական ճշմարիտ եւ առողջ սնունդեան մը . . . .

ՅՈՎՀ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՕՐԻՈՐԴԻՆ ՄՐՑԱԿԻՑԸ

Այս օրերս անգլիական թերթերու մէջ եռանդուն եւ զուարճալի վիճաբանութիւն մը տեղի կ'ունենայ Անգլիացի եւ Ամերիկացի կանանց հրապոյրներուն եւ առաւելութեանցը վրայ։ Երկու կողմերն ալ կը բաղդատուին իրարու հետ այս միջոցին. տարակոյս չի կայ որ ամենէն խիստ, ամենէն կլորիկ եւ երբեմն ալ ամենէն անճաշակ կարծիքները կը յայտնուին։ Անգլիացիներէն կայ մաս մը որ լաւ յատկութիւններ չուզեր տեսնել այն ամէն բաներուն վրայ որոնք անգլիական չեն, եւ հիացողն է իր հայրենակցուհիին բարեմասնութիւններուն։ Կայ ուրիշ մաս մը որ հոգի կու տայ տարաշխարհիկ ամէն բանի, մասնաւորաբար ետնքի կնոջ, ամէն խաղերով անոր գովասանքի երգը հնչեցնելով։

Կարծիքներու այս փոխանակութեան առիթ տուած է գլխաւորաբար Ամերիկացիներու այն հոսանքը, որ դէպ ի Լոնտոն կը դիմէ։ Մէկը, որ կողմ որ դարձնէ աչքը, փողոցին մէջ, խանութները, ճաշարաններու մէջ եւ թատրոնները, ամենուրեք կը տեսնուի ետնքիներու հետքը։ Նորաձեւութեանց խանութներու վրայ կը ծածանի ամերիկեան դրօշակը, վաճառատանց ցուցափեղկերու մէջ ամերիկեան ճարտարարուեստ արտադրութիւններն են որ ամէնէն աւելի աչքի կը զարնեն։ Պարագաներ կան ուր ամերիկեան տարրին գերակշռութենէն մարդ պիտի փորձուէր կարծել թէ Նիւ Եորքի մէջ կը գտնուի։ Ամերիկեան տարրին Անգլիոյ նոյն իսկ մայրաքաղաքին մէջ այսքան բազմանալը, շատ բնական կերպով մը, տեղացիներու ատելութիւնը պիտի գրգռէր իրեն դէմ։ Լոնտոնցիներուն կողմէ հանդէպ Ամերիկացիներուն ցոյց տրուած ատելութեան մէջ ամէնէն աւելի Անգլիացի կանանց բրածներն են, որոնք մասնաւոր ուշադրութեան արժանի են։ Անգլուհին կը նկատէ թէ Ամերիկացի օրիորդը իր ամէնէն վտանգաւոր մրցակիցն է, եւ թէ ամէն հաւանականութիւն կայ, որ անիկա շատ մը կէտերու մէջ գերազանցէ զինքը։

Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ իսկ Անգլուհիներու եւ Ամերիկուհիներու միջեւ մրցակցութիւն մը գոյութիւն ունեցած ըլլալով, Անգլիացի ծանօթ կին մը, լոնտոնեան կանանց թերթի մը մէջ, Ամերիկուհիին վրայ իր, ինչպէս նաեւ իր ազգակիցներուն կարծիքները կը յայտնէ, զորս, իրենց չահեկանութեանը համար, կը փութանք մեր ընթերցողներուն ներկայացնել։

Զարմանալի է որ—կ'ըսէ յօդուածագիր Անգլուհին—Ամերիկացի կիները այնքան կը սիրեն Անգլիա գալ, իրենց կարգ մը գնումները հոն ընելու համար։ Մարդ պէտք էր հաւատալ թէ Մ. Նահանգներու մէջ կանոնաւոր նոյն իսկ միակ վաճառատուն մը չի կայ եւ թէ անդրովկէանեան տիկինները ճաշակաւոր կերպով հագուիլ կարենալու համար, ստիպուած են Անգլիա դիմել։ Վերջերս Լոնտոնցի կանանց դերձակուհի մը կը պատմէր թէ Ամերիկուհիներէ այնեան եւ ձմեռուան յատուկ այնքան յանձնարարութիւններ առած է, որ անկարելի է ամէնքն ալ կատարել։ Միեւնոյն ատեն սակայն չեն պակսիր մարդիկ, որոնք կը յայտարարեն թէ Մ. Նահանգներու մէջ լաւագոյն դերձակուհիները եւ գործաւորները կան, եւ եթէ մէկը ուզէ, ճշմարտապէս դերձակի ձեռքէ չելած զգեստ մը շատ դիւրաւ կրնայ ունենալ։ Իբր պատասխան մը Անգլիացիներուն Ամերիկացիները եւս չեն ուշանար ըսելու թէ ամերիկեան ճաշակը եւ արուեստը լաւագոյնն է, թէ Ամերիկայի մէջ կիները ընդհանրապէս յանձնարարութեան վրայ չինուած զգեստներ կը կրեն, թէ Ամերիկուհիները շատ աւելի խելացի են, քան թէ Անգլուհիները, որովհետեւ երբ Անգլուհիները թատրոն կամ ճաշելու երթան, պարահանդէսի յատուկ արդուզարդեր կ'ընեն, մինչդեռ Ամերիկուհիները կը հագնին իրենց՝ դերձակին չինել տուած պարզ զգեստը, թէ ոչ մէկ Ամերիկուհի մաքէն պիտի անցներ, անձրեւոտ օր մը, փողոցին կամ թրամվէյին մէջ դերձակին չինել տուած իր շիք սակայն պարզ զգեստէն տարբեր բան մը հագնիլ։ Սակայն այս ամէնուն կը պատասխանէ Անգլիացի յօդուածագիր կինը թէ Ամերիկուհիներու այդ զգեստները արդեօք Անգլիոյ մէջ չէ՞ որ կը չինուին։

Ուրիշ Անգլուհի մըն ալ, իր Ամերիկացի քրոջ առաջխաղացութիւններէն ազդուած, գրիչը ձեռք կ'առնէ.

«Ամերիկուհին, կ'ըսէ անիկա, շատ հրմայիչ է, սքանչելի կազմուածք մը ունի, գիտէ թէ ինչպէս պէտք է շարժիլ։ Եթէ մէկը կ'ուզէ Ամերիկուհին իր բովանդակ բարքին մէջ տեսնել, թող զայն անգամ մը իր Ամերիկացի բարեկամուհիներուն հետ լընչի սեղանի շուրջ հաւաքուած ատենը դիտէ։ Այս մտերմական խնջոյքներուն կ'երթան Ամերիկուհիները, չքեղ կերպով հագուած, մանաւանդ ամառները իրենց թեթեւ, հոտաւէտ մետաքսեայ չըրջազգեստներու մէջ, հուրիի հովեր կ'առնեն։ Բայց ի՛նչ է Ամերիկեան կիներու լընչը։ Կանանց նախաճաշ մը, որուն 15-20 բարեկամուհիներ կը հրաւիրուին, եւ որու միջոցին ինքզինքնին բոլորովին մտերմական շրջանակի մը մէջ կը նկատեն, ուր ոչ մէկ այր հրաւիրեալ կրնայ ընդունուիլ, եւ ուր չէ թափանցած այր մարդու մը ակնարկը։ Այս տեսակ հանդիսաւոր նախաճաշ մը սովորաբար կէս օրէն կէս ժամ վերջը կը տրուի։ Սեղանին վրայ կը բերեն ամէնէն համեղ ուտելիքները, որոնց մէջ չի պակսիր պաղպաղակն ալ, ընդ ամէնը քանի՛ աւելի տեսակներ։ Այս սեղանին շուրջ է որ Ամերիկուհիները կը սկսին իրենց ամէնէն մտերիմ եւ ամէնէն համով խօսակցութիւնը։ Այս առթիւ դիտելի է նաեւ որ Ամերիկուհին ամէն կինէ աւելի մտացի է եւ գիտէ համով կերպով առակել»։

Միայն անգլիացի կիները չեն որ այսպէս Ամերիկուհիներու մասին թեր ու դէմ կարծիքներ կը յայտնեն։ Այրերն ալ կը հասնին, կանանց պակասը լրացնելու համար։

Անգլիացի մը կը գրէ.

Ամերիկուհին կը գանգատի այն բանին վրայ թէ Անգլուհիները թշնամական տրամադրութիւն մը կը տածեն հանդէպ իրեն, եւ զոր կը զգացնեն ամէն պարագայի մէջ։ Եւ ինչո՞ւ թշնամական այս տրամադրութիւնը։ Որովհետեւ Անգլուհին կը նախանձի իր Ամերիկացի քոյրէն, որով զայն իր ամէնէն չար մրցակցուհին կը նկատէ, որովհետեւ Ամերիկուհին աւելի փայլուն աւելի ուշադրութիւն գրաւող է եւ գիտէ հազար անգամ աւելի աղէկ հագուիլ քան թէ Անգլուհին։

«Այս պատճառաւ էր որ այն արցունքները կը հոսէին։»

Բայց իրա՞ւ են այս բոլոր ըսուածները։

Թէեւ տխուր, բայց իրողութիւն է թէ Անգլուհիները այսօր Ամերիկուհիներէն ետ մնացած են։ Անգլիացի մը կ'ըսէ թէ յաճախ Ամերիկուհիներու հետ գտնուած է եւ կրնայ յայտարարել թէ, ինչ որ ամէնէն աւելի ուշագրաւ է Ամերիկուհիներուն քով, իրենց ունեցած յանդուգն թափն է։ Միտքս երբեք չի գար որ ես Ամերիկուհի մը տեսած ըլլամ, որ շուարած ըլլայ։ Անգլիացի աղջիկները, յաճախ կը շուարին, եւ այն ատեն հմայիչ երեւոյթ մը կ'առնեն։ Պէտք է խոստովանիմ թէ կը սիրեմ ամօթխածութեան գոյնով զօծուած կնոջ դէմքը։ Եւ սակայն նորէն պէտք է խոստովանիլ թէ Ամերիկուհիին անտարբերութիւնը առանց հրապոյրի չէ։ Իր էութեան մէջ անիկա ունի այն տեսակ համարձակութիւն մը, հանդարտութիւն մը եւ ինքնավստահութիւն մը, որ ուշադրութիւն կը գրաւէ։ Անմեղ աղջիկ մը, այր մարդուն ալ կը փոխանցէ իր ամչկոտութենէն։ Եթէ ես դէմս ունենամ այդ տեսակ աղջիկ մը, որ իր ակնարկը անդին կը դարձնէ կամ վար կ'առնէ, որ անհանգիստ գիրք մը կ'առնէ նստած աթոռին վրայ, եւ իր չրջազգեստը կը փետտէ, ես ալ կը սկսիմ ջղային դառնալ, եւ նախ քան վիճակիս անդրադառնալս արդէն կը տեսնեմ թէ բոլորովին ենթարկուած եմ այդ վիճակին։ Կնոջական այս տեսակ ամչկոտութիւն մը, թերութիւն մըն է, որուն մէջ երբեք չիյնար ճշմարիտ Ամերիկուհին։ Անոր ինքզինքին վրայ տէր մնալը չքանալի է։

Հանրային չէնքէ մը ներս մտած ատեն Ամերիկուհին շատ համարձակ է, մինչդեռ Անգլուհին ասոր հակառակն է։

Ամերիկուհիներու հետ խօսակցութեանց միջոցին, կը յարէ Անգլիացի քննադատը, թէեւ նիւթեր պէտք է առնել միշտ, այն ատեն կարելի է տեսնել, անոր նրբամտութիւնը, կատակաբանութիւնը։ Անգլուհին ընդհակառակը, աւելի հանդարտ է, աւելի լրջախոհ, եւ կ'արտասանէ այնքան հաճոյքով որքան կը խնդայ։

Այս եւ ասոր նման քննադատութիւններ եւ բաղդատութիւններ Անգլիացի կիներու եւ այրերու կողմէ Անգլուհիներու մասին, բաւական յատկանշական են ցոյց տալու համար թէ Ամերիկուհիին հանդէպ սկսած են Անգլիացիները մանաւանդ Անգլուհիները մտածել, զայն իբր մրցակից մը, եւ վտանգաւոր մրցակից մը նկատելով Անգլիացի կնոջ հետ։

ԻՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ԲԺԻՇԿՆԵՐԸ

ԾԽԵԼԸ

Ծխելը, վարժուողին համար մեծ հաճոյք մըն է ուրկէ չի կրնար զրկուիլ ան եւ որ կրնայ մարմնական ու հոգեկան շատ մը յոգնութիւններ փարատել։

Ծխախոտը օգնումի եւ ալքօլի նման անօթութիւնը կը նուազեցնէ, ունի հականեխական յատկութիւններ այնպէս որ բերնի խոռոչներու հիւանդութեանց ծընունդ տուող պատճառները իրենց բոլոր պարագաներով կ'ոչնչացնէ։ Շատ անգամ ծխախոտի խիստ զօրաւոր տեսակներ ծխելը կը վնասէ մարդուս ընդհանուր առողջութեան ստամոքսի եւ կոկորդի բորբոքում, ախորժակի կորուստ եւ քնատութիւն, սրտի չափազանց բաբախում, գլխու պտոյտ եւ մինչեւ անգամ տեսողութեան խանգարում, յաճախ արդիւնքն են խիստ զօրաւոր ծխախոտի գործածութեան։

Բոլոր այս վնասակար ազդեցութեանց առաջքը կարելի է առնել կարգ մը առողջապահական նախազգուշութիւններով։

Ծխախոտի հաճոյքին վայելման մէջ ամէնէն դժուար բանը սակայն, պէտք է գիտնալ թէ չափաւորութիւնն է։

Արդ առանց առողջութեան վնասելու, օրական ո՞րչափ ծխախոտ կրնայ ծխել մարդ, ինչ ձեւի տակ որ կ'ուզէ ըլլայ։ Բրօֆ. Լաքէօռի կատարած ուսումնասիրութիւններէն տեսնուեցաւ թէ ամբողջ օրուան մը տեւողութեան միջոցին 25 կրամէ նուազ ծխախոտ սպառող անձինք աչքի տկարութիւն ունեցած չեն։ Ծխախոտի գործածութեամբ, մանաւանդ եթէ 25 կրամը անցնի, քիչ թէ շատ սրտի խանգարումները աներկբայ տեղի կունենան բոլոր դիւրագրգիռ անձանց քով։

25 կրամ ծխախոտը գրեթէ միջին մեծութիւն ունեցող հինգ սիկառներ չինելու կրնայ բաւել. եւ ահա այն թիւը զոր պէտք չէ անցնեն ծխախոտի սիրահարները։ Նմանապէս պէտք չէ որ մարդ պարապ ստամոքսով ծխէ։ Բազմաթիւ քննութիւններով ապացուցուած է թէ ծխելու լաւագոյն ատենը սովորական ճաշէն անմիջապէս վերջն է, եւ ճաշէն վերջ ծխելու սովորութիւնը ունի իր օգտակար կողմերը։

Բացարձակապէս դատապարտելի է առաւօտեան նախաճաշէն առաջ անօթի փորանց ինչպէս նաեւ գլխաւոր ճաշէն անմիջապէս առաջ ծխելը, քանի որ

տաով ախորժակը բոլորովին կը գոցուի։ Վնասակար է նաեւ իրիկունը ուշ ատեն կամ գիշերը ծխելը, որովհետեւ անհանգիստ քունը կը փախցնէ։ Եթէ երբեք ծխող մը ուզէ երկու գլխաւոր ճաշերու միջեւ ծխել պէտք է ծխելէ առաջ գոնէ քիչ մը բան ուտէ. մէկ երկու պատառ հաց կամ չօգոլայի փոքրիկ կտոր մը բաւական են։ Ճաշէն առաջ կամ վերջը ծխելուն մէջ տարբերութիւնը անով կը լուսաբանուի որ ծխախոտը մարդուն արիւնը ուղեղը կը ցատկեցնէ, ուսկից յառաջ կուգայ աչքերու զէղնածութիւնը, բան մը որ երիտասարդ ծխողներուն նկատառութեան կը յանձնենք։

Բաց աստի պէտք է նկատել որ մարդ սիկառը պարապ տեղը բերանը պէտք չէ բռնէ կամ անոր մինչեւ վերջին ծայրը ծխէ։ Զանազան անձինք սիկառը ակռաներուն միջեւ սեղմելու սովորութիւնը ունին. այդպէսով սիկառին մեծագոյն մասը կը թրջի եւ սիկառի թուղթին վնասակար հիւթերը մասամբ տարրալուծուելով կը խառնուին լորձունքին, որ ինչպէս յաճախ կը պատահի, կուլ կը տրուի ինչ որ վնասակար է։

Հետեւաբար ծխելու ատեն սաէպ աղտոտ աղտոտ թքնելը, թէեւ հակառակ պատշաճութեան, սակայն բժշկական տեսակէտով օգտակար նկատուած է։ Սիկառին ամենէն վերջի մասը պէտք չէ ծխել, քանի որ նիքօթինի մեծ քանակութիւն հաւաքուած է հոն եւ այնքան ալ թրջած է որ այլեւս աղէկ չի վառիր։

Իբր ծխափող ամենէն յարմարներն են սաթէ կամ ծովափրփուրէ եղողները։ Սաթէ կամ ծովափրփուրէ ծխափողներու գործածութեամբ մարդ կրնայ վերը յիշուած շատ մը վնասներէ զերծ մնալ։ Սակայն ցաւալի է որ ծխողներու ամենակարեւոր մէկ մասը, ծխափող չի գործածեր, առով իր հաճոյքին մէկ մասը չի կորսնցնելու համար։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ խորհրդարանի բացման առթիւ, շաբաթէ մը ի վեր Աւստրիոյ մէջ, Չէխերու եւ Գերմաններու միջեւ գոյութիւն ունեցող ազգայնական յաւիտենական խնդիրը, ամէնէն աւելի լեզու եւ գրիչ շարժել կուտայ իր վրայ։ Չէխերը ամենէն աւելի իբարանցում ցոյց կուտան։ Իրենց առարկութեանց մէջ ամենէն գլխաւորը այն է որ եթէ նախարարապետ Ֆոն Քէօրպէր հանդէպ Գերմաններուն ցոյց տուած հաճատարութեան չափ, հանդէպ Չէխերուն ալ հոգատար գտնուի, այն ատեն մեծ մասով մը նպաստած կ'ըլլայ երկրին մէջ տիրող այս ազգայնական խնդրին կարգադրութեան։ Ուրիշ Չէխերը համոզուած են թէ կառավարութեան կողմէ հանդէպ իրենց խտրողութիւն մը տեղի կ'ունենայ ի նպաստ Գերմաններուն եւ կ'ուզեն այս անհաւասարութեան առաջքը առնել։ Չէխերու եւ Գերմաններու խնդիրը Աւստրիոյ-Հունգարիոյ մէջ շատ կը յիշեցնէ Անգլիացիներու եւ Իրլանտացիներու միջեւ գոյութիւն ունեցող ազգայնական կռիւները։ Ասոնք թէ՛ Անգլիոյ եւ թէ՛ Աւստրիոյ մէջ տեւական հանգամանք մը ունին, այնքան ատեն որ ազգայնական տարբեր տարրերու հանդէպ իրարու ունեցած զիրքի եւ յարաբերութեանց պայմանները գոյութիւն ունենան։

★

Քաղաքական լուրերու ընթերցողները արդէն յոգնած պէտք է ըլլան Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին վրայ ամէն օր մանրամասնութիւններ կարդալէ, մանաւանդ որ այդ մանրամասնութիւնները քիչ շատ իրարու կը նմանին։ Մերթ Պօէրն է որ կը յաղթէ կամ կը յաղթուի, Անգլիացին է որ խոստութիւններ կը բանեցնէ եւ որոշումներ կուտայ որոնք կը գործադրուին կամ ոչ։ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին այս յարատեւ միօրինակութիւնը չէր բաւեր եւ ահա Փիլիփեաններու խնդիրն ալ վերստին գլուխ ցոյց տուաւ այս օրերս։

Զարմանալի կերպով Թրանսվալի եւ Փիլիփեաններու խնդիրները կատարեալ նմանութիւն մը ունին իրարու հետ։ Երկու տեղերուն մէջ ալ, բնիկներ են, որոնք հանդէպ մեծ պետութեան մը զիրենք իր մէջ ձուլել ուզելուն, իրենց գոյութեան վերջին մաքառումները ի գործ կը դնեն, թէեւ պէտք է ըսել զժբաղդաբար ապարդիւն կերպով։ Արդէն Ծաղիկի երէկուան եւ նախորդ օրուան թիւերով հաղորդած էինք այն նոր խոստութիւնները զորս Ամերիկացիները Փիլիփեան ըմբոստ բնիկներու վրայ ի գործ կը դնեն, ճիշդ ինչպէս որ Անգլիացիները Հարաւային Ափրիկէի մէջ ի գործ դնելու վրայ են։ Փիլիփեաններու եւ Թրանսվալի խնդիրները որքան որ կատարելապէս նման իրարու, սակայն էական կէտի մը մէջ հիմնապէս կը տարբերին իրարմէ։ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը, հակառակ Փիլիփեաններու մէջ բնիկներու կողմէ սարքուած շփոթութեանց, այդ տեղուանքը կրցած է արդէն իր տիրապետութեանը նուիրագործել եւ տէրն է ամէն բանի, մինչդեռ Անգլիացիները հակառակ իրենց պաշտօնական յայտարարութեանց դեռ հարցական է թէ կրցա՞ծ են իրապէս Թրանսվալը եւ Օրանժը բրիտանական կայսրութեան մաս դարձնել։

ԼՈՒՐԵՐ

ԴԷՊՔԵՐԸ ՉԻՆԱՒ ՄԷՋ.—Վերջնապէս կը հաստատուի թէ այս միջոցին բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան Բեքինի մէջ Մանչուրիոյ խնդրին վրայ, Ռուս եւ Չին կառավարութեանց ներկայացուցիչներուն միջեւ։ Այս առթիւ, հակառակ ամէն առաջ կարծուածներուն, կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ առաջարկներուն մէջ չկան այնպիսիներ, որոնք միւս պետութեանց հաշիւներուն չյարմարին։ Միւս պետութիւնները հաւատացած կը թուին Ռուսիոյ՝ Մանչուրիոյ խնդրին մէջ բռնած անկեղծ ընթացքին։ Իբր զրոյց կ'ըսուի թէ Գերմանիա կը դրդէ Ռուսիան, որպէս զի Մանչուրիոյ մէջ մնայ. բայց Գերմանիոյ կողմէ եղած այս դրդումը կը նկատուի միեւնոյն պատճառը Ռուսիոյ՝ Մանչուրիայէն հեռանալ ուզելուն։

Շանկայէն կը հեռագրուի թէ Եուենկլու եւ իր կուսակիցները կը ջանան որպէս զի Եանկ-Չէի հովիտին փոխարքաներուն ազդեցութիւնը կոտրեն։ Միեւնոյն տեղէն կը հեռագրուի նաեւ թէ, նկատելով որ Մանչուրիոյ մասին Չին կառավարութեան ունեցած համաձայնութեան համակիր չեն այդ փոխարքաները, կ'ենթադրուի թէ խնամակալ Թագուհին չէզոք մնայ նոյն համաձայնութեան մէջ, իր տրամադրութիւնն ալ հաղորդելով Լի Հունկ Չանկի։

Բեքինէն կը հեռագրուի թէ եւրոպացի բժիշկները բաւական մտահոգութիւն պատճառելու հանգամանքի մը մէջ կը գտնեն Լի Հունկ Չանկի առողջական վիճակը։ Լի Հունկ Չանկ կը տառապի 2 օրէ ի վեր թոքերու արիւնհոսութենէ։ Կը կարծուի որ Մանչուրիոյ մասին Լի Հունկ Չանկի կատարած բանակցութիւնք իր հիւանդութեանը պատճառաւ ընդհատին։ Չինական պաշտօնատարները եւս կը վախնան այդ բանակցութիւններու ընդհատումէն, որովհետեւ այն ատեն ուրիշ պետութիւններ ալ մէջ պիտի մտնեն, իրենք եւս տարբեր նահանգներու մէջ Ռուսիոյ՝ Մանչուրիի մէջ վայելած առանձնաշնորհութեան նման առաւելութիւններ վայելելու համար։

Թիէն-Ցինէն կը հեռագրուի թէ գիշերանց հրդեհ ծագելով կարճ ժամանակի մէջ բաւական մեծ ծաւալ մը առած է։ Հրոյ ճարակ եղած են բազմաթիւ առեւտրական հաստատութիւններ, ինչպէս նաեւ քանի մը կառավարական շինութիւններ։ Հրդեհին պատճառած չափազանց սաստ ծուխին հետեւանքով չորս հոգիներ շնչահեղձ եղած են։

Շանթունկի երկաթուղիի շինութիւնը առաջ կ'երթայ։

ՇԱՆԿԱՅԻ աւետարանական հատարակութեան հեռագիր մը ուղղեց Գերմանիոյ կայսրը որուն մէջ կը յայտարարէ թէ, Պարոն տը Քէթէլէրի յիշատակին նուիրուած ապակեփեղկ մը կը նուիրէ հոն. 27ին նուիրագործուած եկեղեցին, որպէս զի այս պատիւը ամենուն համար ալ մղում մը ըլլայ քրիստոնէական կրօնքին եւ հայրենեաց ցմահ հաւատարիմ մնալու։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.–Քիչնէրի վերջին հեռագիրը կ'ըսէ. «ճիշդ հիմա կը տեղեկանամ թէ բուռն յարձակում մը տեղի ունեցած է Պեթալի հիւսիսային արեւմտեան կողմը, Պերքինլակդէի մօտերը, Պէնսընի վերջապահ գնդերուն վրայ, թանձր մշուշ մը տիրած միջոցին։ Թշնամին կը բաղկանար 1000 հոգիէ, որոնք գրաւեցին երկու թնդանօթներ. բայց չեմ գիտեր թէ, կրցա՞ն նաեւ այդ թնդանօթները միասին առնել։ Կը կարծեմ թէ մեր կորուստները բաւական մեծ են։ Գնդապետ Պէնսըն, իր առած վէրքերուն հետեւանքով մեռաւ։ Օգնական ջոկատ մը ղրկուեցաւ։»

Քիչնէրի մէկ ուրիշ հեռագիրը կը հաղորդէ. «Գնդապետ Պարդըր Պէնսընի մարդոց օգնութեան հասաւ, առանց ընդդիմութեանց հանդիպելու։ Գնդապետ Պարդըր կը հաղորդէ թէ բացի գնդապետ Պէնսընէ 8 սպայ եւ 58 զինուոր սպանուած են, 13 սպայ եւ 156 զինուոր ալ վիրաւորուած։ Կռիւը իրարու շատ մօտ միջոցի մը վրայ եւ կատաղօրէն տեղի ունեցած է։ Թշնամին, դէպի արեւելք նահանջեց, իր կորուստներն ալ մեծ են։» Քիչնէր կ'աւելցնէ թէ հաւանականաբար կարելի պիտի ըլլայ Պէօրներուն գրաւած երկու թնդանօթները ետ առնել։

Կ'ըսուի թէ Տքթ. Լէյտս, նոր բողոքագիր մը կը պատրաստէ, Անգլիացիներուն՝ Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ ձիեր գնելուն համար, զանոնք Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին գրկելու նպատակով։

Պէնսընի եւ իր մարդոց ձախորդութիւնը Լոնտոնի մէջ շատ տխուր տպաւորութիւն բրած է։

Ֆիշէր, Վօլմէրանս եւ Վէսէլս Պէօզուգինի ընկերակցութեամբ Հիլվէրսում գացին, ուր կը գտնուի նաեւ Տքդ. Լէյտս, Քրիւկէրի տան մէջ խորհրդակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ իրացեներկայ կացութեան վրայ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐԱԾԸ ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՄԷՋ.—Լա Հէյի վեհաժողովի անդամներէն Տէն Պէր Բորթուկէլ զօրավար, Ռըվիւ տե տէօ Մոնտ հանդէսին մէջ հրատարակած յօդուածով մը կ'ապացուցանէ թէ միջազգային օրէնքի տեսակէտով, Հարաւ. Ափրիկէի երկու Հանրապետութեանց կցումը չնշեալ պէտք է նկատել։ Արդէն ոչ մէկ քաղաքակրթուած պետութիւն ընդունած է այդ կցումը։ Զօրավար Տէն Պէր Բորթուկէլ, գլխաւորաբար կ'առարկէ թէ Անգլիա մինչեւ այսօր չի կրցաւ Օրանժի եւ Թրանսվալի մէջ իր գերիշխանութիւնը ճանչցնել տալ. կարգ ու կանոն եւ ապահովութիւն հաստատել. եւ թէ ցարդ դիմադրութիւնը կը շարունակուի։ Այդ յօդուածին մէջ ցուցակ մըն ալ կայ ուր կը տեսնուին 1901 յունուար 1էն ի վեր Պօէրներու կողմէ տարուած բազմաթիւ յաղթութիւնները։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԵՐՈՒ ԴԷՄ ՊՈՅԿՈԹ.—Բոլոր եւրոպական նաւահանգիստներու գործաւորները խորհրդակցութեամբ ուզած են մտադրութեան որոշում մը ենթարկել աշխատութեան դադարումը։

Ահաւասիկ Ճենովայի գործաւորներուն որոշումը.—

«Աշխատութեան անհեակր սքանչելապէս մարդկային կը նկատէ այն պատճառը որ մղեց մեր Հոլանտացի եղբայրները անգլ. նաւերու դէմ պոյքոթ ընելու։»

Մարսիլիոյ նաւահանգստին գործաւորներն ալ միեւնոյն որոշումը տուած են եւ խոստացած տարածել այդ գաղափարը ուրիշներու մէջ ալ։

Այսուհանդերձ նոյն քաղաքի քարափներու գործաւորները կ'երեւայ թէ չպիտի ուզեն մասնակցիլ անգլ. նաւերու դէմ պոյքոթին, մինչեւ որ բոլոր երկիրներու գործաւորները համերաշխութիւն չի խոստանան։ Մարսիլիոյ մէջ ներկայացուցիչ ունեցող 10 անգլ. շոգենաւային ընկերութիւններ բացարձակապէս չեն գիտեր թէ այս խնդիրն ուր պիտի յանգի։ Ասոնցմէ զատ պէտք է ի նկատի առնել նաեւ բեռները բոլոր այն ապրանքներուն կամ շոգենաւերուն որոնք անգլ. դրօշով Մարսիլիա կը մտնեն առանց մասնաւոր կանոններու ենթարկուած ըլլալու։

Անգլ. շոգենաւերէ Մարսիլիա հանուող ապրանքները մինչ 1.288,844 թոնօ էին 1886ին, 1900ին 3,082,564 թոնօի բարձրացան։ Ֆրանս. շոգենաւերէ հանուող ապրանքները անցեալ տարի 6,448,554 թոնօ էին, որ է ըսել հազիւ անգլիականին կրկինէն քիչ մը աւելի. արդ 1900ին Մարսիլիոյ նաւահանգիստը մտնող ամէն տեսակ նաւերու ապրանքներու քանակութիւնը 12,296,254 թոնօ ըլլալով յայտնապէս կը տեսնուի թէ անգլ. նաւերուն բերածները ամբողջին մէկ քառորդը կը կազմեն։

ՋՂԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ մասնագէտ Տքդ. Զարլս Ճէկոպս «անձնասպանութեան սրահ» մը հաստատելու համար խնդրած է Չիգակոյի քաղաքապետութենէն։ Հոն բոլոր անոնք յաճախորդները պիտի կրնան ինքզինքնին սպաննել «հանգստութեամբ» ու եւ է գումար մը վճարելէ վերջ։

Ամէն տեսակ ճաշակի համեմատ գործիքներ պիտի գտնուին. չուան, ատրճանակ, կտրող գործիքներ, շնչահեղձ ընող կազեր եւ թերեւս ելեկտրական մահուան աթոռ։

Բժիշկ՝ Մ. Նահանգներու մէջ գրաւուող անձնասպանական քան երեք քլիւպներուն ղրկեց իր յայտագիրը որուն մէջ կը գոյէ, կեանքէ ձանձրացողներու յատուկ այս հաստատութեան պաշտպանութիւնը։

Բարեբաղդաբար, Շիգակոյի քաղաքապետ Պ. Մէյրիսոն «առայժմ» մերժած է այդ [illegible] առաջարկը։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԻՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ, կ'ըսէ Ուաշինկթընի Էքսփրէս լրագիրը, նկատելով որ Բանամայի Ընկերութեան վաճառումի առաջարկութիւնները գոհացուցիչ չեն Նիքարակուայի ծրագիրը պիտի յանձնարարէ Վեհաժողովին։

Բայց Տէյլի Թէլկրաֆի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Բանամայի Ընկերութեան ներկայացուցիչ Պ. Հիւթէն ազդուած չերեւիր այս զեկուցէն քանի որ կրնայ ուղղակի բանալ Վեհաժողովը իր առաջարկութեամբ, որ [illegible] մէջ է յանձնաժողովին առաջարկութեան հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ պատերազմական նախարարը, Քուրօբադքին, որու մասին գրած էինք թէ Կեդրոնական Ասիոյ մէջ քննական պտոյտ մը կը կատարէր, իր վերջին հասած է արդէն։ Պ. Քուրօբադքին շուտով Բեդերպուրկ կը դառնայ։ Ռուս բանակին պաշտօնաթերթերուն մէջ գրուածներուն նայելով, նախարարը կատարելապէս գոհ մնացած է Թուրքիստանի կացութեան, ոյժին եւ ունեցածներուն մասին, եւ հոն տեղուանքը փոփոխութիւններ տեղի չպիտի ունենան։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ հետ Ռուսիոյ առեւտրական յարաբերութիւնները հետզհետէ բարգաւաճելու վրայ են։ Վերջերս գրած էինք արդէն թէ ռուսական կարեւոր դրամատուն մը Թեհրանի մէջ մասնաճիւղ մը բացած է, որ բնական է մեծ դիւրութիւն մը եղած է, Պարսկաստանի եւ Ռուսիոյ միջեւ առեւտրական յարաբերութեանց։ Վերջին լուրերը կը հաղորդեն թէ ռուսական առեւտրական կարեւոր հաստատութիւններ նմանապէս մասնաճիւղեր բացած են Թեհրանի մէջ։

Ռուսիոյ ճարտարարուեստական եւ առեւտրական շրջանակներուն մէջ եռանդ մը կայ Պարսկաստանի մէջ եւս հաստատուելու համար։ Տարակոյս չի կայ որ Ռուսերու այս ջանքերը պիտի վնասեն զգալի կերպով, անգլիական առեւտուրին, որ բաւական տարածուած է Պարսկաստանի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մաքսային նոր սակացոյցի երկրորդ ընթերցումը սկսաւ Դաշնակցային Խորհուրդին մէջ։ Կը կարծուի թէ Դաշնակցային Խորհուրդի անդամոց մեծամասնութիւնը մինչեւ երկու շաբաթ պիտի կրնայ անոր Ռայխսդակին ներկայացնելու ձեւը ճշդել։ Այն կէտը թէ արդեօք Դաշնակցային Խորհուրդին մէջ, մէկ քանի գերման պետութեանց ներկայացուցիչներ ամբողջ առաջարկին կամ անոր մէկ մասին դէմ պիտի քուէարկեն, անհաւանական կը նկատուի առայժմ։ Ամէն պարագայի մէջ, քանի մը մասերէ զատ, ամբողջութեանը մէջ նոյնը պիտի մնայ նոր սակացոյցի օրէնքը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Հալէպի երեւելիներէն Էնվէր էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ա. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ մայրաքաղաքիս իտալական դեսպանատան նախորդ խորհրդական եւ Թօքիոյի իտալական նորընտիր դեսպան կոմս Կալլինայի Դ. կարգի Օսմանիյէ՝ Գոյսէրիի Թաղապետութեան նախագահ Մուսթաֆա էֆ.ի, Բ. կարգի Մէճիտիյէ Մարաշի Րէտիֆ զօրաց գնդապետ Խասա պէյի։ Լիազօթի ոսկի շքադրամ Հալէպի եւ շրջակայից արտասովոր հրամանատար եւ Կայս. Թիկնապահ Ալի Մունիֆ փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆՈՒՑՈՒՄ

Կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ Ֆէնէրի Յունաց Պատրիարքարանի գործակատար Բանաքօֆտքի էֆ.ին գործածել Հայկ. շխատանի կողմէ նուիրուած Սզգանի Կնիք պատուանշանին Ն. աստիճանը եւ Ռուս կառավարութեան կողմէ նուիրուած արծաթ Ճքադրամը։

~

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.—Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ բարձր. Յանձնաժողով մը կազմել որ պիտի զբաղի գաւառներու մէջ գտնուած մզկիթներու եւ մէտրէսէներու նորոգութեան խնդրով, ինչպէս նաեւ գաւառային պետական վարժարաններու մէջ երկրագործական գիտելիքներու ուսուցմամբ։ Այս Յանձնաժողովը, որ շաբթը մէկ անգամ Բ. Դր. օրերը ինքնա պիտի գումարուի, կը բաղկանայ Ներքին գործոց նախարար Մեմտուհ փաշայէ, Հանր. կրթութեան նախարար Զէհնի փաշայէ եւ Էվգաֆի նախարար Ղալիպ փաշայէ։ Ի պահանջել հարկին պիտի անդամակցի նաեւ Ելմտական գործոց նախարարը։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.—Պէյրութէ մինչեւ Շամ երկարող մեծ ճամբուն վրայ հանրակառքեր բանեցնելու մենաշնորհը Պէյրութ-Շամ երկաթուղիի ընկերութիւնը խնդրած ըլլալով Պետական Խորհրդին որոշմամբ Առեւտ. եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը այս մասին Պէյրութի կուսակալութենէն քանի մը տեղեկութիւններ խնդրած է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Աթէնքի Օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ, անցեալ Ուրբաթ օր Յունաստանի նախարարապետին այցելելով երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է։

—Թուրքեւհելլէն առեւտրական յանձնաժողովը վաղը Արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ նիստ պիտի գումարէ։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղիի ընկերութիւնը Եւրոպայէ բերել տալիք վայրաշարժները եւ կառքերը մաքսէ զերծ ըլլալու համար խնդրագիր մը ներկայացուցած է։ Պետական Խորհուրդը նկատելով որ գծին առժամեայ վերջնական ընդունելութիւնը արդէն շատոնց կատարուած է եւ թէ արդէն Ընկերութիւնը իր համբաւաւոր անճարակութեամբ՝ գոհացուցիչ կերպով չի կրնար շահագործել իր գիծը, յաճախ ժողովրդեան գանգատանաց պատճառ տալով, որոշեց որ այս առնչուն վրայ չաւելնայ նաեւ Պետական Գանձուն վնաս մըն ալ պատճառելու խնդիրը, որով մերժեց մաքսէ զերծ ընել Ընկերութեան բերել տալիք բոլոր գոյքերը։

ՋԵՐՄՈՒԿԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.—Պէյրութի նահանգին Համայ եւ Թրիպոլիսի քաղաքներուն շրջակաները ջերմուկներ հաստատելու եւ Թրիպոլիսի լիճին մէջ նաւակներ եւ ուրիշ առանց շոգիի փոքրիկ նաւեր բանեցնելու ու շրջականերէն մինչեւ ջերմուկները [illegible] շինելու համար, Պէյրութի երեւելիներէն Անաստի անուն մէկը մենաշնորհ խնդրած է։ Պետական Խորհուրդը՝ առաջարկուած խնդիրը ընդհ. առողջապահական տեսակէտով անվնաս գտնելով եւ հարկ եղած արտօնութիւնը տուաւ։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԻ ՋՆՋՈՒՄ.—Նախ.-Էշար Նուսման էֆ. անուն մէկը առէ առաջ Հալէպի, Շամի, Պէյրութի եւ դեռ մէկ քանի ուրիշ կեդրոններու մէջ սառոյցի գործարաններ հաստատելու մենաշնորհը թէեւ առած էր, բայց անկից ի վեր Ընկերութիւն մը չկրնալով կազմել, եւ մենաշնորհին գործադրութեան պայմանաժամը սպառելու մօտ ըլլալով, դեռ մենաշնորհին տէրը նախնական աշխատութիւններուն իսկ ձեռնարկած չըլլալուն ձեռնհաս պաշտօնատան հրաման արուեցաւ որ, այդ մենաշնորհը ի հարկին ուրիշ խնդրատուներու կարելի է փոխանցել։

ՊՈՒԼՂԱՐ ԹԵՐԹԵՐԸ ցաւելով կը հաստատեն թէ իսլամ ժողովուրդը մեծ [illegible] կը գաղթէ։ Վերջերս 800է աւելի գաղթականներ մեկնած են, կ'ըսուի, Օսմ. գաւառները երթալու համար։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ Զ. շրջանակի քննիչը տեղեկագիր մը ներկայացնելով [illegible], խնդրած է որ պարպուին Ղալաթիոյ մէջ գտնուող քանի մը տուներ որոնք փլչելու վտանգ կ'սպառնան։

ԵԿԵՂԵՑԻԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ. — Եաննեայի նահանգին Զարքովիձա գաւառակին մէջ Այ-Տիմիթրի անուն յունական եկեղեցի մը պիտի կառուցուի։

ՎԱՌԵԼԱՆԻՒԹԻ ՏՈՒՐՔԸ վաճառուած տեղւոյն վրայ կանոնաւորապէս գանձել դժուար ըլլալով, այսուհետեւ որոշուեցաւ այդ տուրքը գանձել, երբ վառելանիւթերը նաւահանգիստ իջեցուին, եւ կամ փոխադրութեան համար երկաթուղի կայարանները բերուին։

ՍԹԱԹԻՍԹԻՔ.— Անգլիոյ առեւտրական, երկրագործական եւ հանքային զարգացումներուն վրայ հրատարակուած տեղեկագրէն օրինակ մըն ալ մայրաքաղաքիս անգլ. դեսպանատան միջոցաւ յանձնուեցաւ Օսմ. կառավարութեան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ — Ելմտական 1316 (1900) տարւոյն մէջ՝ մաքսատուրքէ զերծ ըլլալով Սելանիկի նահանգը ներմուծուած երկրագործական այլ եւ այլ գործիքներու մէկ ցուցակը պատրաստուած է նահանգին երկրագործական քննիչին կողմէ, ուսկից կ'երեւի թէ Րումէլիի երկրագործ ժողովուրդը մեծապէս օգտուած է այդ գործիքներէն թէ իր վարուցանքին եւ թէ զանազան դաշտային աշխատութիւններուն մէջ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Նախընթաց գիշեր առաւօտեան դէմ ժամը 11ին Պրուսայի մէջ

երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ԺԱՆՏԱԽՏ. Անցեալ 21էն Եգիպտոսի մէջ ժանտախտի դէպք բնաւ պատահած չէ։

—Կլասկոյի (Անգլիա) օթէլներէն մէկուն չորս սպասաւորները ժանտախտէ վարակուեր են։ Քաղաքին մէջ ուրիշ մէկն ալ վարակուեր է։

—Նոյն քաղաքին մէջ գարձեալ Էարի երկաթուղիի կայարանը ծառայող սպասաւոր մըն ալ ժանտախտէ վարակուեր է։ Վարակեալներուն ամէնքն ալ հիւանդանոց փոխադրուեր են եւ անոնց հետ նախապէս հաղորդակցութեան մէջ գտնուողներն ալ մեկուսացուեր են։

—Բեթերսպուրկի մէջ ժանտախտի դէմ զգուշական միջոցներ ձեռք առնելու համար կազմուած յանձնաժողովին խմացուած է թէ Պաթումի մէջ ժանտախտէ մէկ մահ պատահեր է եւ թէ անոր հետ բնաւ յարաբերութիւն չունեցող ուրիշ մէկն ալ վարակուեր է։ Զգուշական ամենախիստ միջոցներ ձեռք առնուած են։ Պաթումի նաւահանգիստը համող նաւերը բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ.— Մարաշի եւ Մանխայի մէկ քանի գիւղերուն մէջ պաճարախտ ծագած ըլլալով՝ անասնաբոյժերու կողմէ վարակեալ կենդանիներուն պաճարախտի շիճուկ ներարկուելով, առանց կենդանիներու կորուստ պատճառելու, հիւանդութեան առջեւը առնուեր է։

ԱՆՁՐԵՒ ԵՒ ՓՈԹՈՐԻԿ. — Անցեալ շաբթուընէ ի վեր տիրող սաստկաշունչ փոթորիկը մեծամեծ վնասներ պատճառած է թէեւ, բայց Սեւ ծովը այնչափ այեկոծ է որ, շոգենաւերու երթեւեկը անհնար ըլլալուն ճշգրիտ լուրեր առնելը անկարելի դարձած է։ Մայրաքաղաքէս Սեւ ծովու զանազան նաւահանգիստները երթալու համար ճամբայ ելած շոգենաւներուն ամէնքն ալ Գաւաքի, Պէյքօզի եւ Պէօյիւք-Լիմանի առջեւ խարսխել ստիպուած են,

— Սեւ Ծովու նեղուցէն կէս մղոն հեռու անգլիական նաւ մը իր բեռով եւ նաւաստիներով մէկտեղ ընկղմեր է կ'ըսուի թէեւ, բայց այս մասին դեռ հաստատական եւ որոշ լուր մը չկայ։

— Մէկը քար եւ միւսը ածուխ բեռցած երկու առագաստանաւեր Մարմարայի մէջ ընկղմեր են։ Փայտ բեռցած առագաստանաւ մըն ալ Սեւ Ծովէն եկած ժամանակ Քէֆկէն-Ատասիի առջեւ ցամաք ինկեր է։

—Ցորեն բեռցած առագաստանաւ մը, 8,000 քիլէ տարողութեամբ, Սեւ Ծովու մէջ ընկղմեր է։ Առագաստանաւը ապահովագրուած էր Հելլենական Ծովային ապահովագրական ընկերութեան։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Բրէվեզայի եւ Կիւրինէի նորընտիր Մետրապոլիտներու պաշտօնը հաստատող Պէրաթները յանձնուեցան յունական Պատրիարքարանին։

—Ալեքսանտր Ֆօթիատի էֆ. երեսուն ոսկի տուած է Ֆէնէրի Պատրիարքարանին նորոգութեան համար։

—Պ. Անթուան Մանկօ՝ հանգուցեալ Բօլ Սթէֆանովիչի կտակակատարը, երէկ Ցունաց Պատրիարքարանը երթալով հանգուցեալին զանազան յոյն վարժարաններու համար թողած 15,000 ոսկի գումարը յանձնեց Պատրիարքարանի սնտուկին։

—Հանգուցեալ Բօլ Սթէֆանովիչի Թեսալիոյ մէջ ունեցած ագարակները հելլէն կառավարութեան կողմէ 80000 ոսկիի գնուելը, զոր սակէ առաջ ծանուցեր էինք, անհիմն է եղեր, ըստ Քօնսթանթինուբօլիսի։

— Ժան Սթէֆանովիչ, որ Լոնտոն կը գտնուի, Ցունաստանի հետ յարաբերութեան մէջ գտնուիլ չուզելով, հելլենական դրամատուներու իր եղբօր կողմէ յանձնուած աժեթիւդեբը կանխիկի վերածելով իրեն դրկել հրամայած է Աթէնքի իր գործակատարին։

ԽԱՀՈՒԿԻ ԳԻՆԸ. — Եւրոպայէ հասած հեռագիր կ'իմացնենք խահուէի գնոյն մէկ ֆր. եւս անկումը։

ՏԻԿԻՆ ԶԱՐԻՖԻ, որ ինչպէս յայտնի է, երկու միլիոն ֆր. յատկացուց Բերայի մէջ յունական հիւանդանոցի մը կառուցման, այս անգամ ալ բարձր ուսման հետամուտ հեքսուորներու համար Աթէնքի մէջ ունեցած չորս հազար կանգուն հողին վրայ ընդարձակ շէնք մը պիտի կառուցանէ,ուր պիտի պատսպարուին այդ չքաւոր ուսանողները։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Պուլկարիոյ ծովեզերքները ձկնորսութիւնը զարգացնելու համար Պուլկարիոյ Առեւտ. եւ Երկր. նախարարութիւնը ծրագիր մը պատրաստած է։

— Պուլկար նախարարութիւններուն նկմուշողջ պատրաստելու համար Սօֆիայի զանազան յանձնաժողովներ կազմուած է։

—Ֆէրտինանտ իշխանի Սօֆիայէն բացման առթիւ արտասանած ճառերին ուղերձը պատրաստելու համար տասը հոգիէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմուած է։

—Պուլկար կառավարութեան կողմէ Արեւելեան Րումէլիի տուրքէն պարտական եղած մասը Հանր. Պարտուց վարչութեան պիտի վճարուի իր կնքելիք 124 միլիոնի փոխառութենէն։ Այդ տուրքը 1901 սեպտ. 9էն կը համնէր 4,615,833 Ֆր.։ Եթէ փոխառութեան կնքումը յետաձգուի մինչեւ տարւոյս վերջը, Պուլկար կառավարութիւնը այն առեն պիտի պարտաւորուի նաեւ վճարել Նոյեմբ.ի եւ դեկտ.ի մասնավճարներն ալ, որով 5,191 հազար ֆր. պիտի ըլլայ համագումարը։ Այս գումարին վճարումը ապահովուած է փոխատուներուն եւ Իշխանապետութեան միջեւ կնքուելիք փոխառութեան պայմանագրին յատուկ մէկ յօդուածովը։

ՁԻՒՆ.—Էսկիշէհիրի մէջ Կիր. գիշեր ժամը 4էն վերջ ձիւն տեղալ սկսելով մինչեւ առտու շարունակեր է։

—Կէլիպօլու գաւառին Քէշան գաւառակին մէկ քանի կողմերը մէկ թիզի չափ ձիւներ է։

ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿ.—Քրիստոնեայ համայնքներու Պատրիարքարաններուն կողմէ ամուսնալուծման, Նաֆաքայի, ամուսնութեան եւ այլ այս կարգի դատերու առթիւ տրուած վճռագրերուն եւ երկու հակառակորդ կողմերուն ղրկուած հրաւիրագրերուն վրայ օրինական քանակութեամբ դրոշմաթուղթ փակցնելու համար Իւթէֆ գաւառակի նախագահ առենի նախկին Ա. քարտուղարը եւ նոյն գաւառակէն Միխայել անուն անձ մը նոր առաջարկ մը ներկայացուցած էին Հանրային Պարտուց Վարչութեան Կայս. Քոմիսէրը գիտել տուած է որ Պատրիարքարանները սկզբամբ Պաշտօնական վայրեր նկատուելուն՝ անոնց կողմէ տրուած վճռագրերու մասին դրոշմատուրքի օրէնքը բացայայտ տրամադրութիւններ ունենալուն՝ խնդրարկուներու առաջարկը անտեղի պէտք է նկատել։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.— Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպանատան Ա. քարտուղար Կալլինա կոմսը Թօքիոյի (Ճափոն) իտալական դեսպան անուանուեցաւ։ Իրեն կը յաջորդէ Բ. քարտուղար մարքիզ Քարլոդդի։ Կոմս Սֆորձա՝ որ նախընթաց առտու մայրաքաղաքս հասաւ, կը յաջորդէ մարքիզ Քարլոդդիի՝ իբր Բ. քարտուղար։ Կալլինա կոմսը վաղը Հռոմ կ'ուղեւորի։

ԱՆԳԼ. ՏՈՐՄԻՂԸ. — Միջերկրականի անգլ. տորմիղէն նաւաբաժին մը որ կը բաղկանայ Իմբլէքէյպլ Թեսեուս, Բիրեյմըս, Քենօբիւս, Մեյն, Վիքտըրըիվ, Կլէտիեյթըր զրահաւորներէն եւ հրամանատարութեամբ Լուի Պաթէնպէրկի իշխանին՝ Սալամինա հասեր է։

ԱՐՄՏԵԱՑ ՍԱԿԱՐԱՆԸ.— Կ. Պոլսոյ Առեւտ. Սենեկին խմաց տրուեցաւ առժամեայ վայր մը ցոյց տալ Արմտեաց Սակարանի հաստատման համար որ մօտերս պիտի բացուի։ Սկզբամբ ընդունուած է նաեւ Գոնիայի մէջ եւս Արմտեաց Սակարան մը հաստատել։ Գոնիայի կուսակալ Ֆէրիտ փաշայի խմաց տրուեցաւ այդ կարգի հաստատութեան յատուկ կանոնագրի նախօրինակ մը ղրկել Պոլիս։ Եւրոպական հաստատներու գանձման յանձնաժողովը բոլոր կուսակալներու եւ նահանգներու աէֆթէրտարներու հրաման ղրկեց իրենց շրջանակին վաճառականական արտածման մասին իրենց կարծիքները յայտնել։

ԱՏԱՆԱՅԷ կը գրեն մեզ.—Տնտեսական մեծ տագնապ մը կայ Ատանայի Ցարենի, գարիի, բամպակի եւ շուշմայի բերքերուն չափազանց սակաւութեանը պատճառաւ։ Երկրագործներ հիմակուընէ սկսած են գրամ փոխ առնելու։ 10 տարիէ ի վեր մեծ երկրագործներ իրենց փայլուն գիրքը կորսնցուցած են եւ պարտքի տակ կ'ընկճին։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԱՏԱՆԱ.—Ց Գ. Զաք. էֆ.—Ստացանք գումարը։ Ձեր յանձնարարութիւնը 60 ղրուշի կ'ըլլայ փոստի ծախքը մեր վրայ։

Կարդա՛ Տոքթ. Հայրօնեանի ազդը չորրորդ երեսը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸ ՔԱՇՈՒԻ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐԵԼՈՒԹԵՆԷՆ

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրելիներու վերջնական ցանկին մէջ, քուէները բաժնուած են հետեւեալ կերպով.—

Խապայեան Սահակ եպիսկոպոս 51 քուէ, Գէորգ եպիսկ. Երէցեան 48, Վահրամ եպիսկ. Մանկունի 45, Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան 44, Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Ցովհաննէսեան 30, եւ Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանեան՝ Պատրիարք Կ. Պոլսոյ, 28 քուէ։

—

Տեղեկութիւն կուտան մեզ թէ Ս. Պատրիարքը՝ փափաքելով պահել Պոլսոյ Պատրիարքութեան Պաշտօնը զոր այնչափ խղճմտութեամբ կը վարէ, վայելելով Կայս. կառավարութեան բարձր վստահութիւնն ու Պատրիարքարանի ժողովներուն աջակցութիւնը, պիտի հրաժարի Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրելութենէն։

—

Ս. Պատրիարքը Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին պիտի հաղորդէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրելիներու վերջնական ցանկը։ Խառն Ժողովը պիտի գումարուի ուրբաթ օր, Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։

Թիֆլիսէն մեզ կը գրեն թէ ծանօթ ռուսահայ դերասան Ադամ Սարգսեան, թատերգութեան պիտի վերածէ Բօլօնիացի վիպասան Սէնքիէվիչի Quo Vadis վէպը հին հռովմայեցոց բարքերէն, որ աշխարհի գրեթէ ամէն լեզուներով թարգմանուած է, եւ որուն մի՛ միայն Փրանսերէն թարգմանութիւնը քանի մը հարիւր տպագրութեան արժանացած է։ Այդ վէպը ասկէ առաջ հայերէնի ալ թարգմանուած է ռուսահայ գրողի մը կողմէ։ Սարգսեան, այդ վէպը թատերգութեան վերածելէ անմիջապէս վերջ, պիտի ներկայացնէ ռուսահայ բեմին վրայ։

Ադամ Սարգսեան ռուսահայ թատրոնին ամէնէն գործունեայ աշխատաւորներէն մէկն է եւ շատ մեծ համակրութիւն շահած է իբր դերասան։ Ծնած է 1856ին, Թիֆլիսի մէջ։ 1873ին ընթացաւարտ ելլելով Ներսէսեան վարժարանէն, կը պատրաստուէր արտասահման երթալով լրացնել իր ուսումը, բայց չյաջողելով կը մնայ Թիֆլիս եւ ուսուցչութեան ասպարէզը կ'ընդգրկէ։ Երկու տարի վերջ կը թողու այդ ասպարէզը թատրոնին համար, որուն նկատմամբ մեծ սէր մը կը զգար։ Սարգսեան իր սկզնակի շրջանը անցուցած է ծանօթ դերասանապետ Գ. Չմշկեանի հսկողութեան տակ, եւ առաջին անգամ խաղացած է Ֆրէբըէկի դերը՝ «Սէր եւ Նախապաշարում» թատերգութեան մէջ։ Ցետոյ, կրկին վարժապետութիւն կ'ընէ Մոզդոկի մէջ, և հոն, վերջ ի վերջոյ կը յաջողի թատերական խումբ մը կազմել եւ ներկայացումներ կուտայ։ Շատ չանցած Թիֆլիս երթալով կը մասնակցի Ն. Ամատունիի թատերական խումբին։ Անկէ ի վեր բնաւ չէ բաժնուած բեմական կեանքէն։

Սարգսեան գրած, թարգմանած ու փոխագրած է 25ի մօտ թատերգութիւններ, որոնցմէ առաջինը 1882ին գրած է, «Օրթաճալու քէֆը» անունով վօտվիլ մը։ Քիչ ետքը գրած է նաեւ «Հեղինակը փորձին» եւ «Դիպլոմ» զաւեշտները։ Փոխագրած գործերուն մէջ կը գտնուին Պարոնեանի «Մեծապատիւ մուրացկաններ»ն ու «Պաղտասար աղբար»ը։ Կան դեռ՝ «Տօքթոր Թաթոս,» եւ «Հէր ու Վուքթի» վօտվիլները, ինչպէս նաեւ «Անծանօթ ծանօթներ» զաւեշտը։ Թարգմանած է «Մեծ մայրը» (տռամ), «Վարդագոյն տօմինօ»ն (զաւեշտ) «Բանուզավիկներ» (վօտվիլ), «Բամբասանք» (տռամ), եւայլն, եւայլն։ Պատրաստած է նաեւ քանի մը մանկական հրատարակութիւններ, եւ սկսած է 3—4 թատերական գործեր որոնք կ'աւարտին քիչ ատենէն։ Ասոնց մէջն է նաեւ Սէնքիէվիչի վերոյիշեալ գործը։

×

Ատանայի մեր թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ մեզ.—«Կրթական տեսակէտով տեղւոյս ազգայինները մեծ ոգեւորութիւն մը ցոյց կուտան։ Անցեալ տարի Աշխէնեան վարժարանի բակին մէջ, ընդարձակ սրահով Վարժարան մը շինուեցաւ, մանկապարտէզով միասին։ Այս տարի ալ Աբգարեան վարժարանի բակին մէջ նոր շէնք մը շինուեցաւ 4 դասարանով եւ մէկ սրահով։ Այդ երկու շինութեանց համար ծախսուեցաւ 800 ոսկիի գումար մը։»

×

Ս. Պատրիարքը այսօր Պատրիարքարան չ'իջներ, մնալով իր բնակարանը, ուր այս առաւօտ նախագահեց Վարչական Ըլմաւական Ցանձնաժողովին նիստին։ Վարչական-Ըլմաւական Ցանձնաժողովի յաճախակի նիստերը իրաւունք կուտան մեզ յուսալու թէ, Պատրիարքարանի Ըլմաւական գործերը աւելի կանոնաւոր ընթացք մը պիտի ունենան մօտաւոր ապագայի մը մէջ։

×

Կրօնական Ժողովը երէկ իրիկուն գումարուեցաւ այն ամփոփական հրաւիրագիրներուն վրայ, զորս Ս. Պատրիարքը Ժողովոյ անդամներուն ղրկած էր։ Երկու ատենապետ Սրբազանները իրենց առողջական վիճակին պատճառաւ չէին կրցած ներկայ գտնուիլ։ Ժողովոյ որոշումներուն մէջ գլխաւոր տեղը կը բռնէ այն հաւանութիւնը՝ յայտնուած Պուլկարիոյ Հայոց համար Պատրիարքական Փոխանորդ մը նշանակելու որոշման՝ զոր Քաղաքական Ժողովը տուած էր իր վերջին նիստին մէջ։ Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ նորադարձ Պալեան վարդապետի ծանօթ հաշուական խնդրով, որուն վերջնական կարգադրութեան համար որոշեց սպասել Պրուսայի Հայ-Հռոմէականաց Առաջնորդ Ճամճեան եպիսկոպոսի Պոլիս գալուն։ Այս առթիւ թերեւս աւելորդ չըլլայ յայտնել սա պարագան թէ Պալեան վարդապետ նիւթական շատ խեղճ պայմաններու մէջ կը գտնուի Պօյաճըգիւղի մէջ՝ ուր ղրկուած էր։ Օրուան կերակուրն իսկ տեղւոյն քանի մը ազգայինները կը հոգան եղեր։

×

Ռ. Պէրպէրեանի յոբելեանին առթիւ, Ս. Պատրիարքը երէկ իր մեծադիր լուսանկարը ղրկեց յոբելեարին, ինքնագիր ձօնով մը։

×

Պատրիարքարանի կողմէ հաստատուեցաւ Շապին Գարահիսարի նորընտիր Քաղաքական Ժողովը։

×

Ցառաջիկայ կիրակի, Աղասարի Եկեղեցւոյն մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի յիշատակ հանգուցեալ Տատեան Ցարութիւն փաշայի։ Այդ եկեղեցին կառուցուած է Տատեան գերդաստանին կողմէ։ Հանգուցեալ փաշային յաջորդականութեան ներկայ գտնուող քահանաներու այս օրերս երկուքական մէճիտ բաշխուեցաւ։

×

Ծանօթ ակնագործ եւ փորագրիչ Միհրան էֆ. Պէնտէրեան որ իր ճիւղին մէջ կարող արուեստագէտի համբաւ մը կը վայելէր, երէկ առտու վախճաներ է Սարրեարի մէջ ուր կը բնակէր քանի տարիէ ի վեր։

×

Նպաստից յանձնաժողովը երէկ չկրցաւ գումարուիլ, անդամներէն մեծագոյն մասին բացակայութեան պատճառաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Նոյ.—Անգլիոյ թագաւորը իր ներկայութեանը ընդունեց Բարեյոյսի ստրիկանապետը, որ հանրածանօթ պէօրսալէր մըն է։ Թագաւորը հարցուց ստրիկանապետին թէ Պօէրները ինչ պայմաններով հաշտութիւն կնքել կ'ուզեն,

ՊՐՈՒՔՍԵԼ.—Եւրոպայի Թրանսվալեան ներկայացուցիչ Լէյտս պիտի զեկուցանէ աէրութիւններուն թէ վրէժխնդրական խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են Անգլիացիներու դէմ, քանի որ Լորտ Քիչնէր մահուան կը դատապարտէ Պօէրները։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 Նոյեմբեր . —Խորհրդարանի անդամներուն այսօր դեղին գիրքի մը օրինակները բաժնուեցան։ Այս դեղին գիրքը կը խօսի Չինաստանի արշաւախումբին գործերուն զանազան փուլերուն վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թանձր մշուշ մը կը տիրէ Անգլիոյ վրայ։ Հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են։

—Բեքինէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Չինաստան մերժած ըլլայ Ռուսիոյ առաջարկները Մանչուրիոյ մասին։

—Քիչնէրի հեռագիր մը կը խօսի Ուտրէխտի, Լէյտենպուրկի եւ Պէթհալի մէջ կատարուելու վրայ եղող կռիւներու վրայ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ.— Բրուսիոյ Ատալպէրթ իշխանը, Շարլօթ նաւով Եաֆա հասաւ։

ՀԱՎՐ.—Անդրատլանտեան Լա Գամբանիա, որ այսօր նաւահանգիստ հասաւ, 60 միլիոն ֆրանքի արժողութեամբ ձուլածոյ ոսկի բերած է զոր, Նիւ Եորքէն առած է եւ որ Բարիզ պիտի ղրկուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սըր Հիքս Պիչ, Պրիստոլի մէջ ատենաբանութիւն մը ընելով, յայտարարեց թէ պատերազմին տեւելուն պատճառաւ թերեւս տուրքերը բարձրացուին։ Կառավարութիւնը միշտ պատրաստ է հաշտութիւն կնքել, միայն պատուաւոր կերպով. հակառակ պարագային որ եւ է զոհողութիւն չպիտի խնայէր։ Հեծեալներու երկու զօրագունդ ներկայ ամսուն ընթացքին պիտի մեկնին հարաւային Ափրիկէ, Քիչնէրի օգնութեան, որուն վրայ, ըստ ատենաբանին, կատարեալ վստահութիւն ունի կառավարութիւնը։

ՍՕՖԻԱ. — Խորհրդարանի նախագահը կէչէվ հրաժարեցաւ։ Ազգայնական կուսակցութիւնը այս առթիւ իր ընդդիմադիր ընթացքը պիտի չեղէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 23 Հոկտ.			
Օսմ. Բոն. Սէրի Դ. Օ.Ռ.	25	15	1/2
Ամէնէն բարձր գին »	25	17	1/2
» վար գին »	25	12	—
Ալիվրէ »	—	—	—
Րումէլի երկաթ. Ֆր.	95	75	—
Ամէնէն բարձր գին »	97	37	1/2
» վար գին »	96	62	1/2
Թրամվայ »	71	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	71	—	—
8 օրուան Քոնսոլիտ	200	—	—
8 » Երկաթուղի	2	—	—
ԲԱՑՈՒՄ, 24 Հոկտ.			
Օսմ. Բոն. Սէրի Դ, Օ.Ռ.	25	14	1/2
» ժամ 5էն «	25	14	1/2
Րում. երկաթուղի Ֆր.	96	32	1/2
» » ժամ 5էն »	96	32	1/2
Թապագ Թիւրք Ռէժի	13	25	—
Սիկարէթ, Սէրի A	0	83	—
» » B	0	48	—
Պանք տը Մէթէլին	8	35	—
Ադաիոն տէ Թրամուէյ	5	65	—

Ժուխամա	1	40	—
Սօսիէթէ տ'Աքիւրանս	3	72	1/2
Գրէտի Ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը Ֆիլ է տէթ	0	65	—
Ադաիոն Գոմմերսիալ	0	8	3
Թօպագօ Գօրբօրէշըն	0	2	—
Անթըրբըրիզ Ժէնէրալ	0	2	—
5% Հէլլէնիք 1888	195	—	—
Պանք Նասիօն. Օտտ.	403	—	—
Լօրիեւմ	51	—	—
Թրամվայ	71	50	—
Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	453	—	—
Տէրքօսի ջրի Ընկ.	245	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	482	—	—
Քրէտի Ֆօնսիէ Լ.ժիւր.	263	—	—
Անատոլու Երկաթ.	9	10	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	1/4	—
» » » չէք	110	1/8	—
Բարիզ » »	22	95	—
» » » չէք	22	80	—
Պէրլին անտոկոս չէք	18	54	—
Օտեսա թուղթ	—	—	—

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. Ոսկի	110	08	—
20 Ֆրանքնոց	87	25	—
20 մարքնոց	107	15	—
Բօլ Իմբէրիալ	90	20	—
Քրիմից	51	08	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	05	—
Մէճիտիէ քառորդ	107	15	—
Մէճիտիէ մանրուք	102	30	—
Մէթալիք	100	10	—
Պէշլիք	103	10	—
Րուպլի արծաթ	68	20	—
Շիլին	108	20	—
Ֆր. արծթ. ֆրնս.	87	10	—
» » իտալն.	77	·	—
» » րումնն.	85	30	—
Ռէճինա	10	—	—
Րուպլի թղթադրամ	8	58	—
Ֆլօրին »	9	07	—
Մարք »	107	25	—
Տրախմի »	38	—	—
Անգլ. ոսկի »	110	—	—
Ֆրանս. » »	87	20	—
Րումնն. » »	86	30	—
Պուլկ. » »	86	30	—
Իտալ. » »	82	20	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 5 Նոյ.			
3% Ֆրանսկն.	100	60	—
3 1/2 % »	100	90	—
Օսմ. Քոնս. D	23	20	—
Րում. Երկ.	99	50	—
Օսմ. Ռէժի	308	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	508	—	—
Օսմ. Մաքս	500	—	—
Օսմանիէ	422	—	—
Բէրիօրիթէ Թիւրք	483	—	—
Քրէտի Լիօնէ	970	—	—
5% Իտալական	98	85	—
Սպանիական արտաքին	70	—	—
Թէմպէքի փախառութ.	422	—	—
Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	255	—	—
Գասսապա երկթ.	342	—	—
Թրանսվալ Քոնս.	72	50	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	10	—

Լոնտոն, 5 Նոյ.			
Անգլ. Քոնս.	91	37	—
Օսմ. Թուրք B	49	- -	—
» C	25	—	—
» D	23	—	—
Օսմ. Պանքա	10	18	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	106	25	—
Տօմինիալ	105	50	—
Այտընի երկաթուղի	12	50	—
Գասապա »	82	—	—
5% Իտալական	—	—	—
5% Հելլենական 1884	38	—	—
Ռանթ »	30	—	—
Մօնօբօլ »	41	—	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Պուլկար 1888 6%	82	—	—
Թրանսվալ Քոնս.	2	93	—
Փոխառթ. Բարիզի վրայ	25	32	1/2

Վիեննա, 5 Նոյ.			
Րում. երկթ.	92	50	—
Օսմ. Ռէժի	270	—	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	10	—
Թրիեսթ, 5 Նոյ.			
Թուրք Օսմ. Սէրի D	22	92	—
Րում. երկաթուղի	98	—	—
Պերլին, 5 Նոյ.			
Րում. երկաթուղի	95	70	—
Րուպլի (100ր.)	216	25	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	23	1/2

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԳՐՔԻ ՄԸ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՐԺԱՆԻՔՆԵՐՆ ՄԷԿՆ Է
ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ
ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԴԻՄԵՑԷՔ ՍԱԳԱՅԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՌՈՄԱՆ ԵՒ Ընկ
Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, 42
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Գրքի յատուկ տպագրկն. թուղթերու
Նամակի եւ տետրակի թուղթեր։
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐ
Մեծաքանակ եւ Փոքրաքանակ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ,
ՏՊԱԳՐԱՏԱՆ ԵՒ
ԿԱԶՄԱՏԱՆ
ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐՈՒ
Բերչեմպէ Բազար, Սազսի խան։

Մէ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՎԻՐԱԲԺԿՆ.
ԵՒ
ԱԿՆԱԲԺԿՆ.
ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա.
Վոյվոտա փողոց
Թիւ 91
Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական եւ վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ եւ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ եւ կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (փասըգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեխներ (չիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրօսգոբ), փոքր եւ մեծ մանրադէտի ապակիներ, Նորատեսակ ոսկի եւ այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները չափաւոր։ Յաճախորդք չատ գոհ պիտի մնան։ 2—9

Grand Concert du Café de Commerce
Բերա, Մեծ փողոց, կալաթա Սէրայի դիմաց, թիւ 266.
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ
ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄՆԱՅՈՒՆ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ 12 ԱՆՁԵՐՈՎ
Բազմավարժ առաջնորդութեամբ
ՊԱՐՈՆ ԹԷՕՏՈՐ ՎՈԹԱԲՔԱՅԻ
2—9-100

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԸՆԿ.
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստ. ի Լոնտոն 1803ին
1803
IMPERIAL
Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000
Վնասուց հատուցուած 15,000,000
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք եւայլն խիստ ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Դեր-Գործակատար
Ֆօսիօն Ց. Գուրբէլի
Լիազօր Գործակալ Թուրքիոյ
Շ. Բ. Գլիֆրօն
Կ. ՊՈԼԻՍ, Թոմրուկ խան
2—7-100

ՃԵՐՄԱԿ
ԳԱՄԵԼԻԱ
ՄԱՐՏԻԿ ԳՐ ԳՈՐԾԱՆ
Սուլթան Համամ, Եէնի Ճամի փողոց, 7
Կ. ՊՈԼԻՍ
Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ծիրան և ամէն եղանակի յարմար ամէն տեսակ Բարիզեան կերպասներ, վաճառուց ճաշակով և գիւրամատչելի գներով Դիմեցէ՛ք և գոհ պիտի մնաք։
2—8

ՆԵՒՐՈՍ
Սրճարան եւ Գարեջրատուն
Բերա, Մեծ Փողոց, Օտեանի դէմ.
Լաւագոյն սպասարկութիւն
Համեղ աղանդերներ

Խ. ՃԻՕՄԼԷՃԻ
117, Բերա, Մեծ Փողոց 117
ՄԵԾ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Վառարաններու, թիթեղեայ ապրանքներու եւ ելեքտրիկի զանգակներու
ՇԷՆՔԵՐՈՒ ՏՆՏՆՈՒԹԵԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ
Թիթեղեայ կազմածներու ճայթասպառ
ՋՈՒՐԻ ԱՄԲԱՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Կապարեայ խողովակներ, Ծորակներ եւ անոնց
գնացուած
ՃԵՄԻՇՆԵՐ
Եւրոպական դրութեամբ
Իրենց կազմածով եւ նայթ պըթուրմ,
ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐ (Պանեօ)
ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՉԱՓՈՎ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Վառարանի նայթայ մանի եւ զետեղմանց
ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐ
ամենեն լաւ ապրանքներու համար,
2 6-12

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ ՄԷՏՔ ՉԻ ԿԱՅ
ՄԱՅՍԹԵՐՍՁԱՖԹ ՍԻՍԹԷՄՈՎ
15 շաբաթեն սորվեցայ Ֆրանսերէն սահուն կերպով խօսիլ։
Յ. Յ. Յակոբիկեան
15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿՐՑԱՅ
2-3 տարի անգլիական վարժարաններ յաճախողներու հետ խօսիլ անգլիերէն։ Օր. Մարգարեան

ԹՈՄԱՍ ԷԼԷՖԹԷՐԻԱՏԻՍ
Կալաթա, Վոյվոտա Փողոց, Թիւ 127
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գոհարեղէններու եւ ժամացոյցներու։

ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ
ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ
Յանձնարարութեանց համեմատ
ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
պատրաստութիւն եւ նորոգութիւն
1—12

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
Տ. ՃՕՁԷՖ
Բերա, Մեծ փողոց, Պօնմարշէի մօտ, 360
ՎԵՑ ՀԱՏ ԳԱԲԻՆԷ ՊԱՏԿԵՐ
20 ՂՐՈՒՇ
Ամպոտ կամ անձրեւոտ օդերը բնաւ պատկերներուն մաքրութեան չեն վնասեր։
Անդրաչող ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ կ'ընդունուին
3-11 15

ՍԻՐՈՒՆ ՔԲՕՍԱՐԱՆ
ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԸ ԹՈՎԱՆԳԱՆԸ
Մանկական երգեր, կարճ ճառեր, առածներ, առակներ, բարոյական փոքրիկ պատմութիւններ։
Մանկական լեզուով
Խոշոր տառերով
Շքեղ պատկերներով
Ազնիւ ընտիր թղթով
Գին 2 դրշ. Զեղչը չափաւոր

ՏՕՔԹ. ՇԱՐՕՆԵԱՆ
Մասնագէտ ծննդական գործարաններու ճիւանդութեանց
Ցիչեալ բժիշկը բացի կիրակիէ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Բերա. Բանկալթի, Թայ փողոց, թիւ 6 տան մէջ եւ կէսօրէն վերջը մինչեւ 11, Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին դիմացը, Իզմիրլի Օղլու խան թիւ 15։ Կը բժշկէ ծննդական գործարաններու ամէն կարգի հիւանդութիւններ, ամէնէն սաստիկ միզանցքարորուքածները եւ լն. Նոր մեթոտներով եւ առանց ամենափոքր ցաւ զգացնելու, թէ' արանց եւ թէ' կանանց միզամանի եւ միզանցքային խողովակներու հիւանդութիւնները կը դարմանէ մէկ քանի օրէն։ Բիչ ժամանակէն կը դարմանէ գաղղ. հիւանդութիւններ
6—10-100

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ
Մէրթէպանի փողոց, 17, Ճէմիլ Խան.3.
Տ. ԱՇ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՏՈՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ
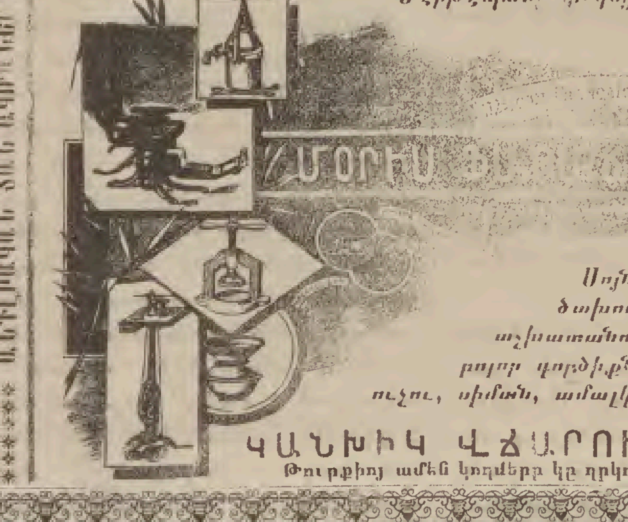
Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ատամնաբուժական աշխատանոցի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քաուչուք, սիման, ամալկամ, Բարիզի գաճ, եւն։
ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ
Թուրքիոյ ամեն կողմերը կը ղրկուին սոյն ապրանքները
2—6-100

ԲՕՂ ԶՐԱՔ
ՆԿԱՐԻՉ
Կալաթա, Ցէմիր խան, թիւ 26

ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Փոխադրուած է Պալէտ-Գարու, նիւպալիչէ պահականոցին դիմացի գինեվաճառին կից 13 թիւ վաճառատունը։
Բարոյի Քիւչիւքեան դեղարանը գիշերները մինչեւ ժամը 11 (Ը. Ե.) բաց է։
1—9-26

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1805
Մանկավարժական դասագրքերու
կեդրոն
ԳՐԱՎԱՃԱՌ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
ՀԵՂԻՆԱԿ
Կ. Պոլիս, Մերճան փողոց, Թիւ 57

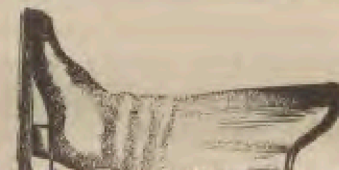
ԺԱՆ ՄԱԹԷՈՏԱՔԻՍ
128. Բերա, Մեծ փողոց, Լիւքսէմպուրկ Օթէլին կից, 128.
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՐԿԱՐ ՃԱՐԻ ԱՄԷՆ ՀԱՄԱԿԻ
ԿՕՇԿԵՂԷՆԻ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՎ ՎՐԱՑ
2—1-100

ՃԱՇԱՐԱՆ "ՍԻԹԷ ՏԸ ԲԵՐԱ"
Restaurant Cité de Péra
ՀՈՎՍ. ԴԻՒՐԱՒՇՈՎ.
ՃԱՇ
ԵՐԵՔ ԳՆԱԿ ԿԵՐԱԿՈՒՐ
ՍԱԼԱԴ
ԳԻՆԻ
ՊՏՈՒՂ
ԿԱՄ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆ
Բերա, Մեծ փողոց, Խրիսաֆի խան, 17
3—7

Արտօնատէր Ա. ՍԱԳԱՆԵԱՆ
Տպագրութիւն Սագաեան Տպարան։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (16)

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԵՐԿՈՒ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ

Բրիտա լսեց այս անունը։

—Օպինեի մարքիզը. կը ճանչնա՞ս զինքը։

—Այո՛, օրիորդ, բայց դուք ալ կը ճանչնաք կարծեմ։

—Բրիտա չպատասխանեց։

—Իրեն վրայօք խօսուածները ես ալ լսած եմ ամէն մարդու պէս, ըսաւ։ Կ'ըսեն թէ խիստ քաջ է եւ շատ առիւծներ եւ յովազներ սպաննած է։

—Բայց ոչ միւլ միրարի չափ, թէեւ անոր համնելու ալ կարգը պիտի գայ։

—Իրեն հետ խօսեցա՞ք։

—Սա առիւծին պատճառաւ, որ զիս կը կատղեցնէր։ Ինքնիրենս կ'ըսէի որ գիշեր մը չէ գիշեր մը մեզ պիտի գիշատէ եւ միտքս դրի որ այս անզգամին եւ Պ. Օպինեի միջեւ տեսակցութիւն մը սարքեմ։

—Գոնէ իմ մասիս իրեն բան մը չխօսեցա՞ր, չէ՞։

—Ներո՛ղ, օրիորդ, այդ մասին զիս արգիլած չէիք, եւ ես ալ իրեն երկու խօսք ըսի որ շատ մեծ հաճոյք պատճառեց։

Այս բառին վրայ Մօրալէզ միջամտեց՝ կատղած։

—Ականջներդ պիտի փրցունեմ, լակոտ քեզի, քեզի պէս անշնորհք մը բնաւ պէտք չէ որ ազնուական աղջկան մը վրայօք բաներ խօսի։

Բօլ անհաճոյ մակդիրներէն չէր ախորժեր։

—Տէր իմ, ըսաւ, որչափ ալ անշնորհք ըլլամ, չեմ կրնար քու հանդիսական օրերու մէջ ունեցած անշնորհքութեանդ հաւասարիլ։

Մօրալէզ բազուկը բարձրացուց։

Բօլ կծիկը դրաւ։

Տոհմիկ ծերուկին բազուկը պարապը գնաց։

Մօրալէզ Բաթալաններու սիրական ցնցոցը արձակեց.

—Շունչանո՛րդի, ըսաւ։

Բօլ, խնդալով, դրան մօտեցաւ եւ ըսաւ։

—Սէնեօր, ասանկ օդը ճեղքած ատեն որդ ճիչդ քու հայրենակցիդ՝ Տօն Գիշօդի կերպարանքը կը ստանաս, որ հողմաղացներու հետ կը ծեծկուէր։

Մօրալէզ, փրփրալից, արժանաւոր զէնք մը առնելով պոռաց.

—Կը վռնտեմ զքեզ, Թշուառական, դուրս ելիր աստի։

Բօլ որ արդէն կ'սպասէր այս վերջաւորութեան ըսաւ.

—Լաւ, տէր իմ, կը կորսուիմ, հաշիւս կարգադրէ։

Եւ մէկզի քաշուած՝ ինքնիրեն ըսաւ.

—Փարայ մը անգամ չունիր։

Մօրալէզ ի հարկէ սափրելով, կակուղցաւ։

—Վաղը, պզտի անպիտան, ըսաւ, եւ գնաց վերստին իր հաշիւներուն գլուխը անցնելու։

Բրիտա որ բոլոր այս անցուդարձի միջոցին անհամբերութենէն կը ճաթէր, Բարիզցիին ըսաւ։

Էհ, պարոն Բօլ, չարունակեցէք։

Բօլ խօսակցութիւնը թողած տեղէն սկսաւ.

—Օրիորդ, կ'երդնում որ շատ վախկոտ եւ յարմար խօսքեր ըսի ձեր վրայօք։ Իմ յատակագիծս էր պզտիկ առիւծը, որուն հետքերը լրտեսած էի։

Այս խօսքին վրայ Սպանիացի ծառայ մը արհամարհանօք ըսաւ.

—Այդչափ մեծ որսի համար շատ դաճաճ բարակ մըն ես։

—Ալօնձօ, ըսաւ Բօլ, բայց այս առտու այդ միեւնոյն լեզուն չունէիր երբ երկու հարուածով սուրդ ձեռքէդ առի եւ սկսար գինդս պարել ժանիքները քաշուած աղջի մը պէս։

Ալօնձօ ձայնը քաշեց եւ հեռացաւ։

—Իրաւ որ, օրիորդ, ըսաւ Բօլ, աս ձեր Սպանիացի ծառաները բաւական աւելի կոպիտ են։

—Բայց կաղաչեմ, ըսաւ Բրիտա, լմնցուցէք պատմութիւննիդ, այս կերպով բան մըն ալ ամբողջացնելիք չունիք։

—Հա՛, խելօք։ Ուրեմն դացի գտայ մարքիզը եւ ըսի որ շատ մեծ հաճոյք պիտի պատճառէր սիրուն ու մանկամարդ աղջկան մը, եթէ զայն ազատէր սա անշահ առիւծին դրացնութենէն։

Ինչ անխոհեմութիւն։ Բայց այդ պարագայէս զիս երախտապարտ ընել է անոր նկատմամբ, ինչ որ ես բնաւ չեմ փափաքիր։

—Էհ, էհ, ես իրեն ըսի որ պարագայէս ես իմ կողմէս կու գայի, բայց թէ երախտապարտ պիտի ըլլայիք դուք, երբ առիւծը սպաննէր։

Բրիտա, սրտին խորէն ուրախութեամբ լեցուած ըսաւ։

—Ի՞նչ պատասխան տուաւ ձեզի։

—Նախ բոլորովին անտարբեր երեւցաւ բայց ոչ թէ առիւծին այլ… ձեզ՝ բայց երբ իրեն հասկցուցի թէ դուք այն գեղանի աղջիկն էիք որուն այնչափ ըղձանօք նայած էր Նըմուրի զօրահանդէսին օրը։

—Ա՜հ, ըրաւ Բրիտա, ինծի նայա՞ծ էր։

Բօլ քմծիծաղով մը շարունակեց։

—Նայուածքը ձեր վրայէն բնաւ չէր հեռացուցած։

—Եւ ի՞նչ պատասխան տուաւ։

—Շատ ուրախացաւ, եւ սկսաւ հարցումներու տակ ճզմել զիս։ Նոյն իսկ «Եւ որ զինքը այնչափ փնտռա՞ծ էի» հարցուց։

—Ի՞նչպէս, ճանչցեր էր զիս անգա՞մ մըն ա՞լ տեսնել։

—Այո՛, եւ ձեր յանկարծական մէկնումին առթին գնդապետին հետ խօսելու զբաղած ըլլալով, երբ աչքին դարձած պահուն ձեզ չտեսաւ, աղբին անդին վազվզեց եւ յուսահատ վերադարձաւ իր տեղը։

(Շարունակելի)